

In our opinion, direct operation of the Centre shall ensure that the Methodist vocational guidance as well in the long term can join it as a psychologist and a social worker career guidance resource center professionals need to master modern educational technologies. They should be able to create scientific and right projects to achieve goals, to determine the sequence of actions to be taken. This primarily refers to the understanding and application of the establishment of subject-subject of personal relationships.

Originality. Activity of resource center for vocational guidance educational district creates favorable conditions for a free and conscious choice of studying youth the profession in accordance with professional interests, inclinations, abilities, intentions, aspirations, level of education and professional preparation, state of health.

Conclusion. The most productive form of vocational guidance in the implementation of activities in terms of educational districts is the creation of resource centers of vocational guidance.

Key words: professional orientation; professional identity; consulting; profdiagnostik; students; school district; resource center; State employment service.

Одержано редакцією 28.05.2015

Прийнято до публікації 15.06.2015

УДК 378:373.3:7.01(047.42)

Пилипенко Н. В.,

методист Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Україна

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Анотація. Розкрито загальні питання організації та експериментальної перевірки педагогічних умов формування естетичної культури в майбутніх учителів початкових класів, обґрунтовано сутність розробленої системи критеріїв оцінювання рівнів сформованості професійно-педагогічної культури викладача вищої школи. Доведено, що реалізація визначених у процесі експериментальної перевірки педагогічних умов формування естетичної культури майбутніх учителів початкової школи забезпечує підвищення рівня готовності майбутніх фахівців до зазначеної діяльності.

Ключові слова: експериментальна перевірка; критерії оцінювання; педагогічні умови; естетична культура; рівні творчої самореалізації; рівні сформованості професійно-педагогічної культури; педагогічний експеримент.

Постановка проблеми. Досліджуване нами явище формування естетичної культури майбутніх учителів початкових класів, як зазначено вище, являє собою складне, інтегроване утворення, яким передбачається: розуміння цілісної картини світу, естетичної сутності її об'єктів, наявність педагогічних, психологічних, методичних, загальнокультурних і художньо-професійних знань, умінь і навичок; цільові установки і мотиви формування естетичного світосприймання; наявність потреби в естетичному сприйнятті світу, тобто таких індивідуальних якостей і здібностей майбутнього вчителя, що сприяють успішному формуванню естетичної культури в молодших школярів, тому його глибоке всебічне дослідження є можливим на підставі ґрунтового аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях дослідників О. Апраксіної, Г. Бурова, Г. Ващенко, М. Верб, М. Нечепоренка, Г. Пономарьової, Т. Танько Т. Цвєлих та

інших висвітлені питання місця й значення естетичної культури в життєдіяльності учня, студента. Значним внеском у розвиток теорії та практики естетичного виховання особистості в Україні є праці В. Бутенко, Л. Коваль, Г. Шевченко, а також їхніх учнів і послідовників.

Як доведено у працях багатьох учених ХХ століття (Б. Ананьєв, В. Асмус, Л. Божович, Л. Виготський, С. Гольдентрихт, М. Гальперін, І. Джидарьян, О. Запорожець, І. Зязюн, І. Кон, Л. Левчук, О. Леонтєв, В. Лутаєнко, С. Рубінштейн, П. Якобсон та інші), мистецтво тісно пов'язане з розвитком інтелектуальної та емоційно-чуттєвої сфер людини і задовольняє одну з її найвищих потреб – художньо-естетичну.

Визначення невіршених раніше частин загальної проблеми. Слід зазначити, що донині не розроблена і не затверджена єдина науково обґрунтована система показників формування естетичної культури майбутніх фахівців, так само, як і не існує єдиної загальноприйнятої й затвердженої системи оцінювання проблеми, що вивчається.

Мета статті – розкрити сутність загальних питань організації та експериментальної перевірки педагогічних умов формування естетичної культури в майбутніх учителів початкових класів.

Виклад основного матеріалу. Із метою обґрунтування рівнів сформованості естетичної культури студентів і особливостей реалізації педагогічних умов її формування в майбутніх учителів початкової школи особливу значущість має визначення параметрів оцінювання досліджуваного феномена як культурного. Аналізуючи проблему дослідження, ми виходили з сутності змісту і рівнів сформованості феномена естетичної культури, та дотримувалися певних положень, що обґрунтовані І. Ісаєвим [2].

Розроблена нами система критеріїв оцінювання рівнів сформованості професійно-педагогічної культури викладача вищої школи структурована за такими параметрами: 1) ціннісне ставлення до педагогічної реальності; 2) технологічно-педагогічна готовність; 3) творча активність особистості викладача; 4) інтегративність видів педагогічної культури; 5) рівень розвитку педагогічного мислення; 6) прагнення до професійно-педагогічного вдосконалення.

Вищезазначені критерії покладені в основу розроблених нами таких критеріїв сформованості естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи: технологічна готовність майбутнього фахівця до процесу формування естетичної культури особистості; готовність майбутнього вчителя початкової школи до дидактичної культуротворчості; інноваційна спрямованість навчання майбутніх педагогів на культурно-естетичний розвиток особистості; рівень розвитку педагогічного мислення майбутніх фахівців щодо процесу формування естетичної культури; прагнення до професійно-педагогічного вдосконалення та творчості у професійній діяльності, ступінь творчої самореалізації.

На базі визначених критеріїв виокремлено 4 рівні сформованості професійно-педагогічної культури особистості: адаптивний, репродуктивний, евристичний, креативний. Із нашого погляду, зазначені рівні можуть бути екстрапольовані й на оцінювання естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи, оскільки естетична культура співвідноситься з професійно-педагогічною культурою як особливе і загальне, тому їй властиві ознаки загального, і вона може поціновуватися за тими самими критеріями і рівнями. При цьому на кожному з рівнів естетична культура буде виконувати основні функції, властиві й більш загальному явищу – професійно-педагогічній культурі: гносеологічну, гуманістичну, комунікативну, інформаційну, нормативну, освітню.

Визначені нами критерії й показники завжди перебувають в єдності та взаємозв'язку, чим підтверджується системність і цілісність досліджуваного феномена, а також наявність кореляційних зв'язків між ними.

Методологічним підґрунтям аналізу стану сформованості естетичної культури майбутніх учителів початкової школи слугував акмеологічний підхід.

У педагогічному експерименті, що проводився нами впродовж 2012-2015 років, брали участь 269 студентів і 30 викладачів. Пілотажним дослідженням було охоплено 425 студентів і 87 викладачів.

Методами дослідження сформованості естетичної культури майбутніх учителів початкової школи нами були обрані: анонімне анкетне опитування викладачів вищого педагогічного навчального закладу і студентів (майбутніх учителів початкової школи), що вможливило оцінювання її об'єктивного стану та отримання суб'єктивних оцінок її носіями; аналіз документів і результатів педагогічної діяльності (педагогічної практики); спостереження; бесіда; експертне оцінювання.

Для одержання якісних експертних оцінок до участі в експертизі досліджуваної проблеми залучалися викладачі високого професійного рівня та практичного досвіду.

Методика проведення експериментального дослідження була підпорядкована умові не порушувати перебігу педагогічного процесу підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Об'єктивність дослідження забезпечена математичним аналізом ознак, що є найбільш характерними для сформованої естетичної культури. Це дало можливість уявити і математично розрахувати структуру досліджуваного феномена, визначити найбільш міцні й надійні залежності між досліджуваними параметрами. Для характеристики ступеня зв'язку ознак послуговувалися коефіцієнтами взаємної спряженості, що розраховувалися за формулою К. Пірсона.

Програмою емпіричного дослідження передбачалися такі аспекти: а) аналіз сформованості компонентів естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи завдяки вивченню кількісних результатів виразності її критеріїв і показників; б) дослідження залежності сформованості рівнів естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи від повноти складових її елементів; в) визначення суб'єктивних і об'єктивних чинників, якими характеризуються оптимальні педагогічні умови, що сприяють досягненню відповідних рівнів сформованості естетичної культури майбутніх фахівців.

Аналіз зазначених аспектів проводився на основі дібраних нами критеріїв і показників із посиланням на адаптовані, модифіковані методики, матеріали анкетного опитування.

На проектувальному етапі констатувального експерименту, нами був проведений аналіз досвіду роботи викладачів вищого навчального закладу, ретроспективний аналіз педагогічної діяльності як учителів початкової школи, так і майбутніх фахівців. Виявлені в результаті зазначеної діяльності утруднення узагальнювалися запровадженими певними прийомами і технологіями, конструювалися діагностичні матеріали з метою проведення основного етапу констатувального експерименту.

На основі вивчення окремих критеріїв і показників ми здійснили аналіз сформованості естетичної культури майбутніх фахівців. Було створено ЕГ – експериментальну (132 особи) та КГ – контрольну (137 осіб) групи.

На формувальному етапі експерименту здійснювалася реалізація педагогічних умов формування естетичної культури майбутніх учителів початкової школи.

Контрольним етапом експерименту передбачався аналіз й оцінювання отриманих результатів із метою перевірки гіпотези дослідження. На цьому етапі відпрацьовувалися загальні висновки і пропозиції, здійснювалася перевірка та опрацювання результатів дослідження, проводилися узагальнення, систематизація, опис отриманих результатів. Організована робота з упровадження результатів дослідження у практику вищих педагогічних навчальних закладів, оформлювалася дисертація.

На підставі проведеного анкетування щодо обізнаності студентів із проблемою формування естетичної культури особистості засвідчуємо, що 52,44 % студентів не мали чіткого уявлення про процес формування естетичної культури, 37,15 % – мали фрагментарні уявлення щодо проблеми дослідження і тільки 10,41 % респондентів зазначили, що процес формування естетичної культури залежить від низки чинників та умов, які чітко зазначені ними в анкетах. Однак майже всі студенти були зацікавлені в подальшому ознайомленні з процесом формування естетичної культури особистості.

Висновки і судження респондентів (викладачів вищого навчального закладу) ґрунтуються на їхньому досвіді практичної діяльності: 7 % із них мають стаж роботи більше 25 років, 19 % – від 21 до 25 років, 21 % – від 16 до 20 років, 6 % – від 10 до 15 років, 23 % – від 5 до 10 років, 24 % – до 5 років.

Ми виокремили три рівні творчої самореалізації педагога: високий, середній і низький. У процесі дослідження структури компонентів естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи з'ясовано, що базовими показниками за даними констатувального експерименту є дидактичні цінності: якості, готовність до інноваційної культурно-естетичної діяльності, готовність до організації дидактичного процесу, ступінь творчої активності й самореалізації. Ці показники у структурі розроблених нами критеріїв можуть бути основою створених нами педагогічних умов.

Аналіз даних констатувального експерименту став підставою для твердження про необхідність обґрунтування шляхів реалізації педагогічних умов формування естетичної культури майбутніх учителів початкової школи.

Так, для вирішення завдань згідно з першою педагогічною умовою – *особистісно орієнтованої спрямованості освітнього процесу* (забезпечення діалогічності спілкування; створення середовища, у якому формується власна думка й особистість студента загалом; зміна взаємин «викладач – студент, студент – студент, майбутній учитель – учень» на рівні партнерства, співпраці, співдружності) – на підставі ґрунтовного аналізу вищезазначених фактів здійснювалося нами у процесі залучення студентів до світу творів живопису. На лекційних і семінарських заняттях студенти досліджували, наприклад, особливості художніх стилів бароко, класицизму, романтизму; ознайомлювання з творчістю, живописною спадщиною видатних художників цих напрямів – співставляючи особливості різних стилів і напрямів у мистецтві зі світоглядною позицією й поглядами людини на світ конкретної історичної епохи.

Реалізацією другої педагогічної умови – *створення високого професійно-мотиваційного середовища* – передбачається свідоме оволодіння майбутніми вчителями початкової школи системою знань про факти, явища, категорії, закономірності, принципи і методи педагогічної науки, знання методики проведення уроків у початковій школі, способів вирішення нестандартних ситуацій відповідно до змінних умов, у яких стимулюється й мотивуються до пошуково-дослідницької діяльності; збагачення змісту освіти навчальною інформацією, що орієнтована на формування конкурентоспроможності фахівця.

У процесі реалізації другої визначеної нами педагогічної умови значне місце відводилося спецкурсу «Формування естетичної культури в майбутніх фахівців початкової школи». Спецкурс складався з двох частин. Перша частина – лекційна – була спрямована на оволодіння студентами системою знань щодо теоретичних засад естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи та шляхів її формування. Друга частина – практична – була спрямована як на закріплення й поглиблення теоретичних знань, так і на безпосереднє формування у студентів практичних умінь

і навичок щодо процесу формування естетичної культури особистості; значна кількість годин відводилася на самостійну роботу студентів. Для систематизації й поглиблення здобутих майбутніми фахівцями теоретичних знань нами були розроблені й впроваджені в освітній процес творчі завдання, виконання яких і впливає на посилення рівня мотивації студентів.

Із-поміж дидактичних засобів було виокремлено такі: постійне залучення студентів до самостійної дослідницької, індивідуальної, групової й колективної пізнавальної діяльності, створення в освітньому процесі проблемних ситуацій, виконання самостійних творчих робіт, запровадження інтерактивних і кооперативних форм роботи. На практичних заняттях впроваджували передові освітні технології, рольові й ділові ігри, пропонували розв'язання проблемних професійних завдань, організовували психолого-педагогічні тренінги.

Реалізація третьої педагогічної умови, а саме – *опанування майбутніми вчителями початкових класів специфіки формування естетичної культури молодших школярів* – можлива лише за умови глибокого вивчення студентами навчальних дисциплін, у яких обґрунтовано проблеми формування естетичної культури дитини саме молодшого шкільного віку. Студенти повинні опрацювати навчальні дисципліни «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогіка», «Основи педагогічної майстерності», усі їх розділи, вивчити їх у взаємозв'язку з іншими дисциплінами психолого-педагогічного циклу та з загальними науками. Здобуті студентами знання мають важливе значення для ознайомлення студентів із принципами, формами, методами, які запроваджують учителі початкової школи у процесі формування естетичної культури дітей молодшого шкільного віку.

Із метою реалізації визначених нами показників і четвертої педагогічної умови формування естетичної культури в майбутніх учителів початкової школи, а саме: *забезпечення самореалізації у професійній діяльності на основі сформованого високого рівня мотивації та пізнавальної активності* – нами використано різні типи комунікативних ситуацій.

Реалізація визначених нами педагогічних умов формування естетичної культури майбутніх учителів початкової школи забезпечила підвищення рівня готовності майбутніх фахівців до зазначеної діяльності.

Формування естетичної культури майбутнього вчителя початкової школи та вплив на нього чітко визначених у процесі експериментального дослідження педагогічних умов ми розглядаємо в динаміці. Ураховуючи вищезазначений факт, під час експериментального дослідження ми спільно з запрошеними експертами (із метою уникнення суб'єктивізму) провели виміри на початку експерименту (констатувальний експеримент), після формувального етапу експерименту (контрольний етап), проводили також проміжні зрізи.

За результатами дослідження в експериментальній групі (ЕГ) простежується значний позитивний приріст показників високого (+10,5 %), достатнього (+16,1 %) та середнього рівнів (+22,7 %) при очевидному зниженні відсотка респондентів із низьким рівнем технологічної готовності (-49,3 %). У контрольній групі (КГ) приріст також помітний, але рівень його змін незначний: високий рівень (+1,4 %), достатній рівень (+4,5 %), середній рівень (+12,1 %). Зменшення відсотка студентів у контрольній групі з низьким рівнем технологічної готовності відбулося лише на 18 %.

Отримані результати є показником надзвичайної важливості сформованих у майбутніх учителів умінь вирішувати дидактичні завдання щодо формування естетичної культури особистості в межах традиційної освіти, що сприяє стійкій сформованості естетичних цінностей та ідеалів особистості, ціннісного ставлення до майбутньої професійної діяльності.

На підставі аналізу динаміки рівнів готовності студентів ЕГ установлено, що по закінченню формувального експерименту визначаються закономірні зміни щодо підвищення відсотка майбутніх фахівців із високим і достатнім рівнями (+22,2 %), а також спостерігається значне зниження відсотка майбутніх фахівців із низькою готовністю (-40,2 %). Більше 18 % студентів експериментальної групи (ЕГ) підвищили рівень готовності до дидактичної культуротворчості з низького до середнього. При цьому у студентів контрольної групи (КГ) розподіл рівнів суттєво не змінився (високий рівень збільшився на 1,8 %, достатній – на 3,1 %, показник середнього рівня не змінився, низький – зменшився на 5,8 %).

Представлені результати обумовлені спроможністю студентів до вирішення завдань щодо проблеми дослідження (формування естетичної культури) у інноваційно-дидактичному середовищі. Майбутні фахівці після формувального етапу експерименту показали високий ступінь теоретичної й методологічної готовності до здійснення інноваційно-дидактичного процесу в початковій школі.

Спостерігаючи за динамікою рівнів інноваційної спрямованості навчання студентів ЕГ на культурно-естетичний розвиток особистості можна зазначити, що найбільші зміни (+17,4 %) відбулися в респондентів із достатнім рівнем. Підвищення ми спостерігаємо також на високому рівні, що сягнув після формувального етапу експериментального дослідження 15,6 % (+14,4 %), при цьому значно зменшилася кількість студентів із низьким (-16,1 %) і середнім (-15,7 %) рівнями. У контрольній групі відслідковується низька динаміка змін високого (+2,3 %), достатнього (+3,9 %) і середнього (+4,3 %) рівнів.

Якісні зміни критеріїв інноваційної спрямованості навчання майбутніх педагогів на культурно-естетичний розвиток особистості в експериментальній групі досягнуті завдяки впровадженню в освітній процес сучасних інновацій, широкого посилення на практичний досвід колег. Студенти стали спроможними до формування інноваційних елементів процесу формування естетичної культури дітей.

На етапі констатувального експерименту розподіл рівнів за даним критерієм між студентами експериментальної та контрольної груп практично не відрізнявся: високий і середній рівні різнилися на 0,1 %, достатній – на 0,2 %, низький – на 0,4 %.

Здійснивши аналіз отриманих даних на етапі контрольного експерименту ми відзначаємо, що значно збільшилася частка респондентів, які досягли ступеня розвитку педагогічного мислення щодо процесу формування естетичної культури на високому (+6,4 %), достатньому (12,2 %) і середньому (+16,8 %) рівнях. У студентів ЕГ завдяки поетапній реалізації педагогічних умов формування естетичної культури майбутніх фахівців підвищився рівень теоретичного і практичного усвідомлення власної педагогічної діяльності, подальшого розвитку набув рівень рефлексивної культури, чого не можна спостерігати у студентів, які працювали за стандартними методиками.

Проаналізувавши отримані дані зміни рівнів прагнення студентів до професійно-педагогічного вдосконалення і творчості у професійній діяльності можна констатувати, що в експериментальній групі спостерігаються значні кількісні зміни на достатньому (+15,9 %) і високому (+10,1 %) рівнях, при одночасному зниженні частини студентів із середнім (зменшення на 7,3 %) і низьким (-18,7 %) рівнями розвитку визначеного критерію. Розподіл рівнів у контрольній групі також зазнав змін: високий рівень підвищився на 4,4 %, достатній – на 5,3 %, середній – практично залишився на вихідному рівні (+1,2 %).

Отже, сформованим результатом діяльності студентів ЕГ після проведення формувального етапу експерименту є наявність власної дидактичної системи щодо формування естетичної культури, готовність до взаємодії зі студентами у процесі

освітньої діяльності й учнями під час практики щодо творчості, продуктивність діяльності щодо формування естетичної культури особистості.

На підставі аналізу узагальнених результатів експериментальної роботи ми дійшли висновку про підтвердження висунутої в дослідженні гіпотези, оскільки спостерігаються позитивні зміни в експериментальній групі як за окремими критеріями з проблеми дослідження, так і в цілому за рівнями сформованості естетичної культури в майбутніх учителів початкових класів.

Експериментально доведено позитивний вплив визначених нами педагогічних умов формування естетичної культури в майбутніх учителів початкової школи. Так, у середньому на 9,7 % збільшилася кількість студентів ЕГ з високим і на 15,34 % – з достатнім рівнями сформованості естетичної культури майбутніх фахівців проти 2,36 % та 4,04 % студентів КГ. Водночас кількість майбутніх учителів початкової школи ЕГ із низьким рівнем зменшилася на 31,94 %, тоді як у контрольній групі зменшення відбулося на 10,3 %.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Ефективність проведеної експериментальної роботи щодо педагогічних умов формування естетичної культури майбутніх учителів початкової школи підтверджена методами математичної статистики (критерій К. Пірсона - χ^2). На підставі результатів експериментальної роботи доведено, що високий рівень сформованості естетичної культури в майбутніх учителів початкової школи забезпечується реалізацією сукупності педагогічних умов.

Список використаної літератури

1. Демиденко В. К. Самореалізація : сутність, становлення, розвиток / В. К. Демиденко // Педагогіка і психологія : Науково-теоретичний та інформаційний журнал Академії педагогічних наук. – 2004. – № 2. – С. 32–37.
2. Ісаєв І. Ф. Теорія й практика формування професійно-педагогічної культури викладача вищої школи / І. Ф. Ісаєв. – М. – Белгород, 1993. – 219 с.
3. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті : навч. посібник / Г. О. Ковальчук. – [2-ге вид., доп.]. – К. : КНЕУ, 2003. – 298 с.
4. Мельничук С. Г. Теорія і практика формування естетичної культури майбутніх учителів (історико-педагогічний аспект 1860-1990 рр.) : монографія / С. Г. Мельничук. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 248 с.
5. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології : навч. посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов. – Харків : Колегіум, 2005. – 224 с.
6. Словник іншомовних слів / [за ред. О. С. Мельничука]. – К. : Гол. редакція УРЕ, 1974. – 776 с.
7. Тихомирова Ф. А. Системная методология исследования механизмов интеграции и дифференциации научного знания / Ф. А. Тихомирова // Зб. наук. праць «Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанукового знання», вип. 3. – Суми : ВВП «Мрія – 1» ЛТД УАБС, 2004. – С. 29–34.
8. Ушева Т. Ф. Формирование и мониторинг рефлексивных умений учащихся : методическое пособие / Т.Ф. Ушева. – Красноярск, 2007. – 88 с.
9. Юдин В. В. Технологическое проектирование педагогического процесса : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / В. В. Юдин. – М., 2009. – 45 с.
10. Якушева С. Д. Формирование эстетической культуры студентов колледжа : монография / С. Д. Якушева. – Оренбург: РИК ГОУ ОГУ, 2004. – 170 с.
11. Ярошенко В. С. Теоретическая деятельность в изучении художественной выразительности / В. С. Ярошенко // Психолого-педагогические основы общей профессиональной и художественно-эстетической культуры : [межрегион. сб. науч. тр.]. – Липецк, 2007.

References

1. Demidenko, V. K. (2004). Self-actualization : the nature, formation, development. *Pedagogika i psihologiya : naukovoto-teoretichniy ta informazhiyniy jurnal Akademiyi pedagogichnih nauk (Pedagogy and Psychology: Science and theoretical and information journal of the Academy of Pedagogical Sciences)*, 2, 32-37 (in Ukr.)
2. Isaev, I. F. (1993). Theory and practice of forming professional pedagogical culture of high school teacher. Moscow – Belgorod (in Ukr.)
3. Kovalchuk, G. O. (2003). Enhancing education in economic education: teach. guidances. Kyiv: KNEU (in Ukr.)

4. Melnychuk, S. G. (2006). Theory and practice of forming aesthetic culture of future teachers (historical and pedagogical aspect 1860-1990.): monography. Kirovograd: V. Vynnychenko KSPU (in Ukr.)
5. Prokopenko, I. F. & Evdokimov, V. I. (2005). Teaching technology: Teach. Manual. Kharkiv: Collegium (in Ukr.)
6. The dictionary of foreign words [ed. O. Melnychuk]. (1974). Kyiv (in Ukr.)
7. Tikhomirov, F. A. (2004). Modern world view: the integration of scientific and non-scientific knowledge. Sumy (in Russ.)
8. Usheva, T. F. (2007). Forming and monitoring reflective abilities of pupils: Methodological manual. Krasnoyarsk (in Russ.)
9. Iudin, V. V. (2009). Technological design of pedagogical process: Thesis Dr. of Pedagogical Sciences: 13.00.01. Moscow (in Russ.)
10. Yakusheva, S. D. (2004). Forming aesthetic culture of college students: monograph. Orenburg (in Rus.)
11. Yaroshenko, V. S. (2007). Psycho-pedagogical foundations of general vocational, artistic and aesthetic culture. Lipetsk (in Russ.)

Abstract. *Pylypenko N. V. General issues of organization and experimental verifying of pedagogical conditions of aesthetic culture formation of primary school teachers.*

Introduction. *The article deals with considering of pedagogical conditions of aesthetic culture formation of primary school teachers.*

Purpose. *The purpose of the study is to define and verify scientific-pedagogical conditions of aesthetic culture formation of primary school teachers.*

Methods. *To perform the tasks and hypothesis when carrying out the study a range of methods has been introduced:*

– *theoretical: analysis of psychological and educational, artistic, scientific, aesthetic and technical literature on the topic; practical and theoretical generalization of data comparison, systematization, classification, comparison;*

– *empirical: diagnostic (teacher observation, questioning, testing, research and summarizing teachers' experience); predictive (independent generalization characteristics) to determine the level of future primary school teachers when forming aesthetic culture); there are stating and forming stages of the experiment in order to determine the justification and pedagogical conditions of forming aesthetic culture of primary school teachers;*

– *statistical: interpretation and processing of the survey results, charting and rating.*

Results. *The author has experimentally proved the positive influence of the defined pedagogical conditions of aesthetic culture formation of primary school teachers. Thus, on average in the experimental group there was 9.7 % increase in the number of students with high and 15.34 % – sufficient levels of forming aesthetic culture of future teachers against 2.36 % and 4.04 % of the control group. However, the number of primary school teachers in the experimental group with low levels has decreased by 31.94 %, while in the control group there was a 10.3 % decrease.*

Originality. *Scientific novelty and theoretical significance of the study include: defining the essence of «aesthetic culture» concept; explaining peculiarities of future teachers' training for aesthetic culture formation in children and pedagogical conditions of aesthetic culture formation of primary school teachers; experimental testing levels of readiness in future professionals for formation of aesthetic culture by implementing theoretically defined pedagogical conditions; listing pedagogical conditions of aesthetic culture formation of primary school teachers; further studying forms and methods of aesthetic culture formation of primary school teachers.*

Conclusion. *The effectiveness of the experimental work on pedagogical conditions of aesthetic culture formation of primary school teachers was confirmed using methods of mathematical statistics (criterion Pearson - χ^2). Thus, based on the results of experimental work, it was proved that a high level of aesthetic culture formation of primary school teachers is ensured by implementing pedagogical conditions of the research.*

Key words: *experimental verification; evaluation criteria; pedagogical conditions; aesthetic culture; level of self-actualization; levels of professional and pedagogical culture; pedagogical experiment.*

*Одержано редакцією 26.05.2015
Прийнято до публікації 15.06.2015*